

Vaccinationer – övergripande rutin

Hitta i dokumentet

[Syfte](#)[Länk till regional eller förvaltningsövergripande rutin](#)[Bakgrund](#)[Genomförande](#)[Dokumentation](#)[Registrering](#)[Kommunikation](#)[Uppföljning](#)[Relaterad till följande processer](#)[Referenser och bilagor](#)[Uppdaterat från föregående version](#)

Syfte

Syftet med denna rutin är att tydliggöra vad som gäller övergripande för vaccinationer inom Region Halland.

Relaterade rutiner

[Vaccination mot säsongsinfluensa](#)[Pneumokockvaccination – Regionövergripande rutin Region Halland](#)[Vaccin mot covid-19, rutin för samordning](#)[Vaccination mot kikhosta till gravida](#)[Rotavirusvaccination barn](#)[Vaccinering med BCG-vaccin för barn som tillhör riskgrupp](#)[Asylsökande och nyanlända – Hälsoundersökning](#)[Vaccinationsregistrering i MittVaccin, Sammanhållen vaccinationsjournal](#)[Behörighet för sjuksköterska att ordinera läkemedel för vaccination](#)

Bakgrund

Vaccinationer förebygger smittsamma sjukdomar och är en viktig del av folkhälsoarbetet. I Sverige finns i dagsläget två nationella vaccinationsprogram:

- Det allmänna vaccinationsprogrammet för barn.
- Det särskilda vaccinationsprogrammet mot pneumokocker för riskgrupper.

Regioner och kommuner är skyldiga att erbjuda befolkningen vaccinationer som ingår i nationella vaccinationsprogram. Dessa vaccinationer ska vara kostnadsfria för individen och ska registreras i det nationella vaccinationsregistret (NVR).

Folkhälsomyndigheten kan även ge ut rekommendationer om vaccinationer. Regionerna beslutar då själva om dessa vaccinationer ska erbjudas samt om eventuella avgifter för den enskilda individen. Det finns även vaccinationer som rekommenderas i vårdprogram från specialistvården.

Utöver nationella program och rekommendationer kan vaccinationer vara aktuella inför till exempel resa, eller av annat skäl när en person själv önskar minska risken för att insjukna i en sjukdom där vaccin finns att tillgå. Dessa vaccinationer bekostar av individen.

Vaccinationer kan även ges som postexpositionsprofylax eller förebyggande utifrån arbetsmiljölagen, men dessa behandlas inte i denna rutin.

Dokumentation

Verksamheter inom Region Halland, inklusive vårdvalet och andra enheter som vaccinerar på uppdrag av Region Halland, ska dokumentera alla vaccinationer i MittVaccin, se [Vaccinationsregistrering i MittVaccin, Sammanhållen vaccinationsjournal](#).

Hälsodeklarationer

Hälsodeklaration krävs och ska finnas ifylld i MittVaccin innan ordination och vaccination kan registreras.

Personen som ska vaccineras kan själv fylla i hälsodeklaration för de vaccinationer som går att boka digitalt, övriga vaccinationer fylls i manuellt av personal i MittVaccin via telefon eller på plats vid vaccinationsbesöket.

Reservrutiner för dokumentation i MittVaccin

[MittVaccin reservrutin](#)

Ordination, delegation och behörighet

Ordinationsrätt

Läkare har full ordinationsrätt för alla vaccinationer.

Sjuksköterskor med specialistutbildning till distriktssjuksköterska eller barnsjuksköterska är enligt HSLF-FS 2018:43 behörig att ordinera vissa läkemedel för vaccination enligt [Socialstyrelsens föreskrifter om behörighet för sjuksköterskor att förskriva och ordinera läkemedel HSLF-FS 2018:43](#). Föreskriften beskriver också att en sjuksköterska, utan specialistutbildning enligt ovan, kan ordinera vissa läkemedel för vaccination om sjuksköterskan har annan dokumenterad utbildning som omfattar de kunskaper som behövs för att ordinera vissa vaccinationer till vuxna enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Se regional rutin [Behörighet för sjuksköterska att ordinera läkemedel för vaccination](#).

Vaccination av personer som inte tillhör en rekommenderad grupp i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter om behörighet för sjuksköterskor kräver alltid läkarordination.

Skriftlig ordination ska alltid finnas innan vaccinet ges. Ordinationsrätten kan inte delegeras. Generella direktiv ("generell ordination") ska enligt samma föreskrift användas restriktivt och omprövas återkommande. Det innebär att de inte bör användas för vaccination utan endast för situationer som uppstår sällan och där snabb läkemedelsbehandling är nödvändig av patientsäkerhetsskäl, exempelvis anafylaxibehandling.

Samvaccination

Vaccination med flera vaccin samtidigt kan utföras i de flesta fall, men det finns undantag. Om flera vaccin ges samtidigt ska man välja olika vaccinationsställen, till exempel höger arm och vänster arm. Om det inte är möjligt får man sticka i samma arm, men med några centimeter emellan. Övrigt att tänka på vid vaccination med olika vaccin finns att läsa i [avsnittet Samvaccination, interaktioner och intervall i Terapirekommendationer Halland, kapitel Vaccinationer](#).

Som regel gäller dock:

- Flera avdödade och levande vacciner kan ges samma dag.
- Avdödade vacciner alternativt ett avdödat och ett levande vaccin kan ges med valfritt intervall oberoende av varandra.
- Två parenterala levande vacciner kan ges samma dag eller med minst fyra veckors intervall mellan vaccinationerna. Undantaget är vaccination mot MPR (mässling, påssjuka och röda hund) samt vaccination mot gula febern där fyra veckors intervall är att föredra framför samtidig administrering.
- Orala levande vacciner kan ges samma dag som andra vacciner eller med valfritt intervall.
- Vid samvaccination bör man alltid beakta att biverkningarna av respektive vaccin, oavsett vaccintyp, kan adderas och sammanfalla i tid. Detta saknar oftast betydelse, men kan vara viktigt att beakta vid vaccination av sköra individer som är känsliga för exempelvis feberreaktioner.

Observera! Det kan finnas undantag gällande samvaccination för enskilda vaccin, bland annat mot covid-19, se [Terapirekommendationer Halland, kapitel Vacciner mot sjukdomar \(bokstavsordning\)](#) under respektive aktuella sjukdomsskydd.

Vaccination av personer med allergi och överkänslighet

Beredskap för omhändertagande av eventuell överkänslighetsreaktion

Även om det inte finns någon tidigare känd överkänslighet hos en person behöver det finnas beredskap för att ta hand om en eventuell överkänslighetsreaktion. Verksamhetschefen ansvarar för att det på den enhet som utför vaccination finns akutbricka/akutväska för hantering av akut överkänslighetsreaktion samt att personalen på plats har kompetens att hantera en sådan. Se [SOSFS 1999:26 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om att förebygga och ha beredskap för att behandla vissa överkänslighetsreaktioner](#). Läkare behöver inte vara närvarande vid vaccination förutsatt att föreskriften ovan uppfylls.

Observera dock att läkarnärvaro krävs vid vaccination av personer som har ökad risk för överkänslighetsreaktion.

Vid vaccination finns normalt inga föreskrifter eller generella evidens som talar för behov av observation efter injektion. För de hittills godkända vaccinerna rekommenderas ingen generell observationstid för friska individer där hälsodeklarationen inte påvisar allergi eller överkänslighet. Vid tveksamhet kontaktas läkare för bedömning.

Mer finns att läsa i [avsnitt Allergier och beredskap i Terapirekommendationer Halland, kapitel Vaccinationer](#).

Hantering av personer med känd allergi och/eller överkänslighet

Läkare och i förekommande fall sjuksköterskor som ansvarar för vaccination ska ta reda på om personen tidigare haft symtom på överkänslighet, i så fall mot vilka ämnen och förvissa sig om att inga kontraindikationer föreligger. Om det finns kontraindikationer måste risken med vaccinationen vägas mot nyttan.

För vuxna får kontakt med infektionsspecialist och/eller allergolog tas vid behov. Självklara kontraindikationer är tidigare anafylaxi, ansiktssvullnad eller laryngospasm efter vaccination med ingående vaccinkomponent, men försiktighet ska även vidtas om personen har allergier mot flera födoämnen, flera antibiotika eller reagerat på injicerade läkemedel. Även tidigare reaktion på samma vaccin med betydande lokalreaktion utan systempåverkan är ett observandum.

Vid multipel födoämnesallergi eller allergi mot flera perorala antibiotika kan vaccination oftast ändå utföras men då rekommenderas läkarnärvaro och observation i 30 minuter efter given vaccination.

En person som tidigare reagerat på injicerat läkemedel kan oftast vaccineras förutsatt att vaccinet och det tidigare injicerade läkemedlet inte innehåller några gemensamma komponenter. Om gemensamma komponenter i innehållet har uteslutits kan vaccination genomföras med läkarnärvaro och observation i 30 minuter efter given vaccination.

Värdet av vaccinationen ska sättas i relation till riskerna hos en vuxen person med identifierad risk för svår allergi och överkänslighet. I de sällsynta fall det bedöms att en vuxen person med svår allergi ska vaccineras trots riskerna bör vaccinationen utföras på sjukhus. Infektionsspecialist och/eller allergolog bör konsulteras för stöd i bedömningen i de fall vaccination inte är självklar att avstå.

Barn som har reagerat med anafylaktiskt tillbud mot någon vaccinkomponent eller spårämnen av äggvita bör remitteras till barnallergolog för bedömning och eventuell vaccination.

Länkar

- [Rikshandboken: Vaccinationer vid särskilda tillstånd och sjukdomar](#) – Se avsnitt Allergi mot ägg.
- [Socialstyrelsen om att förebygga och ha beredskap för att behandla vissa överkänslighetsreaktioner \(SOSFS 1999:16\)](#).
- [Rikshandboken: Anafylaxi på BVC](#).

Vaccination vid grundtillstånd och/eller immunsuppressiv behandling som leder till infektionskänslighet

Olika sjukdomstillstånd samt vissa typer av immunsuppressiv behandling kan innebära ett försämrat immunförsvar mot en eller flera infektioner. Exempel är behandling med biologiska läkemedel (ex. TNF-alfahämmare) eller hematologiska behandlingar. Vaccination mot vissa sjukdomar kan då vara indicerat vilket ofta framgår av respektive vårdprogram. Eftersom dessa vaccinationer föranleds av ett specifikt grundtillstånd eller en given behandling är grundregeln att ansvaret för ordination av aktuellt vaccin och dokumentation av ordinationen ligger hos behandlande läkare på den vårdenhet som ansvarar för patientens aktuella tillstånd/behandling. Anledningen till detta är att vaccinationen utgör en del av det medicinska omhändertagandet relaterat till diagnosen och erfordrar att läkare som ordinerar vaccinationen har god kännedom om den enskilda patientens grundtillstånd/behandling. Vem som ombesörjer administrering av vaccination kan vara olika beroende på vilka överenskommelse respektive vårdenhet har med andra vårdenheter.

Se även [avsnittet Vaccination vid immundefekt och immunsuppression i Terapirekommendationer Halland, kapitel Vaccinationer](#).

Vaccination av gravid eller ammande

Se [avsnittet Vaccinationer vid graviditet och amning i Terapirekommendationer Halland, kapitel Vaccinationer](#).

Vaccination av barn som exponerats för immunmodulerande läkemedel under graviditet och/eller amning

Barn till mödrar med immunsupprimerande behandling under graviditeten och/eller amning ska i normalfallet inte vaccineras med levande vaccin under de första levnadsmånaderna. Detta gäller tills barnets immunförsvar inte längre är påverkat av moderns immunsupprimerande behandling.

Se [avsnittet Vaccination av barn som exponerats för immunmodulerande läkemedel under graviditet och/eller amning i Terapirekommendationer Halland, kapitel Vaccinationer](#).

Mer information finns även i [Rikshandbokens Vägledning angående levande vaccin och immunhämmande läkemedel](#).

Vaccination vid behandling med antikoagulantia eller trombocythämmare

Vid pågående trombocythämning eller behandling med antikoagulantia, oavsett läkemedel, bör man efter intramuskulär injektion alltid trycka på stickstället. Vårdpersonal bör trycka under två minuter, därefter kan personen själv trycka ytterligare några minuter.

För mer information och rekommendationer vid pågående behandlingar, se [avsnittet Vaccination och andra intramuskulära injektioner i Terapirekommendationer Halland, kapitel Antikoagulantia](#).

Tidigare vaccinationer och vaccinationer som skett utomläns eller i annat land

Vaccinationer givna i annan region/annat land (inklusive till asylsökande) eller som av annat skäl inte är registrerade i MittVaccin

Vissa vaccinationer är av olika anledningar inte registrerade i MittVaccin, men kan efterregistreras under knappen Tidigare vaccination i MittVaccin. Följande vaccinationer kan beröras:

- Vaccinationer som har givits innan MittVaccin infördes.
- Vaccinationer som är givna i annan region.
- Vaccinationer som är givna i annat land.
- Vaccinationer som är givna hos privat vårdgivare som inte har avtal med Region Halland och som inte använder MittVaccin.

För att efterregistrering ska kunna genomföras behöver personen visa upp ett vaccinationsintyg eller en vaccinationsjournal. Vid registrering under Tidigare vaccination anges inte någon ordinator eller vaccinator och registreringen tar inte vaccin från vaccinsaldo.

Vaccinationer som inte finns registrerade i MittVaccin eller i MittVaccins sammanhållna journal kan vara registrerade i annat system. Detta kan exempelvis finnas i nationell patientöversikt (NPÖ), anteckning i huvudjournal, arkiv eller på papper/vaccinationskort. Vaccinationer givna av vårdgivare som inte vaccinerar på uppdrag av Region Halland, till exempel via apotek, privat vaccinationsmottagning eller Fästing-/TBE-bussen, kan använda andra journalssystem. Hittas inte vaccinationen i annat system får kontakt tas med vaccinerande enhet/vårdgivare.

Kompletterande vaccination

För information om komplettering av vaccinationer, se [Smittskydds sida Vaccinationer](#) på Region Hallands Vårdgivarwebb.

Resevaccination

Vaccinationer med anledning av resa (resevaccinationer) klassas som hälsovård. Vårdcentraler inom vården kan utföra dessa i mån av utrymme, med undantag för de vaccinationer där mer komplex bedömning krävs.

Det finns även helt privata vaccinationsmottagningar som utför resevaccinationer.

Vaccination vid skyddade personuppgifter

Hantering i MittVaccin av vuxna med skyddade personuppgifter

Personer från 18 år med någon nivå av skyddade personuppgifter via Skatteverket ska registreras i MittVaccin. Uppgifter hämtas via PU-tjänsten. Personnummer visas, för- och efternamn visas som SKYDDAD, SKYDDAD. Inga andra personuppgifter får fyllas i (till exempel adress, e-post eller telefon/mobilnummer).

Hantering i MittVaccin av barn med skyddade personuppgifter

Barn upp till 18 år med någon nivå av skyddade personuppgifter från Skatteverket ska registreras i MittVaccin. Uppgifter hämtas via PU-tjänsten. Personnummer visas, för-och efternamn visas som SKYDDAD, SKYDDAD. Inga andra personuppgifter får fyllas i (till exempel adress, e-post eller telefon/mobilnummer).

Observera! För barn med skyddade personuppgifter som vaccineras inom BHV ska dokumentation än så länge, inför införandet av nytt journalsystemet, ske i pappersjournal. Registrering av vaccinationer i NVR behöver då införas manuellt, eftersom automatisk överföring saknas.

Även för barn som inte har skyddade personuppgifter via Skatteverket kan vårdnadshavares åtkomst till minderårigs journal- och vårdinformation behöva begränsas vid behov. Information om regional hantering vid behov att begränsa vårdnadshavares åtkomst till minderårigs digitala journal och vårdinformation finns i den regionala rutinen [Begränsning av vårdnadshavares åtkomst till minderårigs invånartjänst](#). Det är viktigt att ärenden som avser beslut och omprövning av beslut att begränsa vårdnadshavarens åtkomst hanteras skyndsamt och likvärdigt.

Använd [Blankett Begäran om begränsning av vårdnadshavares åtkomst till invånartjänster](#) (bilaga till rutin) för att begära begränsad åtkomst för vårdnadshavare.

Uppgifter i NPÖ vid skyddade personuppgifter

Har personen skyddade personuppgifter via Skatteverket visas inga uppgifter i NPÖ.

Beställning av vaccin

Vaccinerande enheter rekviderar vaccin direkt från respektive vaccindistributör. Undantag är influensavaccin, covid-19-vaccin samt vaccinbeställningar till kommunala läkemedelsförråd. För mer information om beställningsvägar, se [Vårdgivarwebben: Beställa läkemedel – Vacciner](#).

För de vaccin som ingår i nationella vaccinationsprogram och/eller där regionen har betalningsansvar får alla vaccinerande enheter inom regionen automatiskt ta del av regionens upphandlade priser och avtal. För resevaccin och andra vaccin där regionen inte har centralt kostnadsansvar för vaccinationen är det enbart vaccinerande enheter i Region Hallands regi som tar del av regionens upphandlade priser.

Kostnadsansvar

För de vaccinationer som är kostnadsfria för patienter i Region Halland har regionen ett kostnadsansvar. Vårdcentraler inom Vårdval Halland får ersättning av regionen efter given vaccination.

Följande vaccinationer är kostnadsfria i Region Halland för vissa grupper:

- Vaccination av barn enligt allmänna barnvaccinationsprogrammet, inklusive asylsökande, papperslösa samt flyktingar enligt massflyktdirektivet.

- Vaccination av vuxna med otillräckligt skydd mot difteri, stelkramp, kikhosta, polio, mässling eller röda hund. I detta inkluderas vaccination av gravida mot kikhosta, vaccination av asylsökande, papperslösa samt flyktingar enligt massflyktdirektivet.
- Vaccination av riskgrupper och personer 65 år eller äldre mot influensa.
- Vaccination av riskgrupper och personer 65 år eller äldre mot pneumokocker.
- Vaccination mot covid-19 för rekommenderade grupper.
- Vaccinationer mot allmänfarliga sjukdomar som ges som postexpositionsprofylax.

Vilken ersättning som utgår ser olika ut för olika vaccinationer. I dagsläget utgår ersättning för vaccination av barn enligt allmänna barnvaccinationsprogrammet via hälso- och sjukvårdspengen och för influensa och covid-19 vid registrering av rätt kundgrupper i MittVaccin vid vaccination. För ersättning vid postexpositionsprofylax mot allmänfarliga sjukdomar, se [Kostnadsfrihet för vaccination av smittskyddsskäl](#) i Avgiftshandboken. Ersättning för övriga vaccinationer som omfattas av någon form av regionalt beslut om kostnadsfrihet utgår genom manuell rapportering via blankett till läkemedelsstrategifunktionen vid Regionkontoret. Aktuella blanketter finns tillgängliga via [Vårdgivarwebben: Blanketter – Läkemedel](#).

Utbildningar

- Onlineutbildningar i Kompetensportalen för MittVaccin.
- Digitala, inspelade utbildningar inför varje säsong om luftvägsvaccinationer. Utbildare: Smittskydd Halland och chefsläkare.

Uppföljning

Vaccinationer givna inom allmänna vaccinationsprogrammet för barn och särskilda vaccinationsprogrammet mot pneumokocker för riskgrupper samt vaccinationer mot covid-19 ska rapporteras till NVR. Syftet är att följa upp effekten av vaccinationerna och uppföljningen sker nationellt via Folkhälsomyndigheten. Vaccinationerna förs över till NVR genom att de registreras i MittVaccin.

Regionen har möjlighet att löpande följa antalet givna vaccindoser via MittVaccin.

Specifika rapporter finns i Business Objects för hjälp med uttag av statistik och felsökning. För de användare som inte har tillgång till Business Objects finns flera onlinerapporter i MittVaccin att tillgå.

BHV kan följa upp sina vaccinationer via Medrave.

Uppdaterat från föregående version

2025-03-13 Redaktionella ändringar – uppdaterat länkar till relaterade rutiner samt uppdaterat till ny rutinmall.